

Conflict, liefde en
vriendschap in de
Zambezi-vallei

WILBUR

EEN LUIPAARD JAAGT 'S NACHTS

SMITH

AVONTUUR

De bries had al meer dan vijftienhonderd kilometer afgelegd, vanaf de uitgestrekte wildernis van de Kalahariwoestijn die de kleine gele Bosjesmannen ‘de Grote Droge’ noemen. Nu ze de steile wand van het Zambezidal bereikte, veroorzaakte ze val- en dwarrelwinden tussen de heuvels en boven het oneffen terrein langs de rand van het dal.

De mannetjesolifant stond net even onder de top van een van deze heuvels; hij was veel te slim om zijn silhouet tegen de horizon te laten uitkomen. Zijn omvang werd gemaskeerd door de bladeren van de msasabomen en hij leek één met de rotswand achter hem.

Hij hief zijn slurf op om diep in te ademen en blies de lucht zijn wijd openstaande bek in. De twee reukorganen bij zijn bovenlip openden zich als roze rozenknoppen en hij proefde de lucht. Die bevatte de stof van de ver verwijderde woestijn, het stuifmeel van wel honderd wilde planten, de warme stank van de buffelkudde in het dal beneden en de scherpe, koele lucht van de waterplas waaruit ze dronken en waarin ze zich baadden. Al die geuren herkende hij en hij berekende nauwkeurig de afstand van elk luchtje tot de bron.

De lucht die hij probeerde te ontwaren, was de geur van inheemse tabak, vermengd met de vreemde geur van de vleeseter, de zweetlucht in ongewassen wol, van paraffine, carbolzeep en inheems gelooide leer – de lucht van de mens. Die was er, al sinds het begin van de jacht.

Opnieuw voelde de olifant een atavistische woede tegen die geur in zich opkomen. Hij had als kalf geleerd die geur te haten en deze had hem zijn leven lang achtervolgd.

Korte tijd geleden was er een rustpauze in de eeuwige vervolging geweest. Elf jaar lang hadden de kudden langs de Zambezi rust gehad, want – al wist de olifant dit niet – in die tijd hadden zijn kwelgeesten elkaar in een verbitterde burgeroorlog bevochten. De zuidelijke oever van de Zambezi was toen een bufferzone die te gevaarlijk was voor ivoorjagers, zelfs voor de jachtopzieners die tot taak hadden de kudden uit te dunnen. In die jaren hadden de olifanten het goed gehad, maar nu was de achtervolging weer onverbiddeijk begonnen.

De oude olifant slurpte de lucht nog eens woedend in en keerde toen naar zijn op de helling verspreide kudde terug. Deze bestond uit bijna driehonderd olifanten

met vele kalveren die nog klein genoeg waren om onder de buik van de moeder weg te kruipen en van daaruit de tussen de voorpoten hangende tepels te bereiken.

De oudere kalveren speelden totdat een van hun ouders geërgerd een tak van een boom af rukte en ze daarmee uit elkaar joeg.

De vrouwtjesdieren en de jonge mannetjes waren rustig bezig voedsel te vergaren door de rijpe bessen uit een doornstruik te plukken of een meter of drie bast van de msasaboom af te rukken en die op te eten. Soms gingen ze op hun achterpoten staan om de sappige bladeren boven in een boom te bereiken of ze schudden met hun gewicht van zo'n vier ton tegen een boom totdat er een regen van rijpe peulen naar beneden kwam. Een eindje verderop waren twee jonge mannetjes bezig een twintig meter hoge boom om te trekken, omdat ze niet bij de bovenste bladeren konden komen. Toen de woudreus met veel gekraak neerkwam, keerde de leider net terug en al het lawaai hield op. De kalveren drukten zich tegen hun moeders aan en de volwassen dieren bleven staan.

De leider kwam naar beneden met omhooggeheven slaglanden en de houding van zijn oren gaf aan dat hij op zijn hoede was. Hij rook nog steeds mensenlucht en toen hij bij de dichtstbijzijnde groep vrouwtjes kwam, blies hij die geur over hen heen. Onmiddellijk draaiden ze zich in de wind, zodat ze de achtervolgers konden ruiken. De rest van de kudde zag deze manoeuvre en stelde zich in formatie op: zogende moeders en kalveren in het midden, de oudere vrouwtjes eromheen, de jonge mannetjes voorop en de oudere aan de zijkanten. Zo zetten ze het op een draf die ze wel twee dagen en een nacht ononderbroken konden volhouden.

Deze achtervolging duurde nu al acht dagen, maar de jagers maakten geen contact en dat verontrustte de oude olifant. Ze waren ten zuiden van hem en ze waren met zovelen dat ze een heel net van mensen achter de kudde hadden uitgespreid. Op de vijfde dag had de leider de rij willen doorbreken; de kleine, rechtop lopende, stokkerige figuurtjes leken zo bedrieglijk zwak, maar waren toch zo gevaarlijk. Ze sprongen tussen het gele gras omhoog, wuifden met dekens en sloegen op lege paraffineblikken totdat de olifant het opgaf.

De leider volgde nu een van de door de eeuwen heen door olifantspoten uitgesleten paden naar het dal en de hele kudde kwam in een enkele rij achter hem aan. Hij liet ze de hele nacht doorlopen, maar hij bleef de mensenlucht ruiken.

's Morgens vroeg kwamen ze bij een terrein waar ze al tien jaar niet meer geweest waren. Hier was tijdens de oorlog hard gevochten en om die reden hadden de dieren dit stuk land vermeden.

De kudde liep nu langzamer, zodat zij zich onderwijl kon voeden. Het bos hier was groener en malser. De msasabomen hadden plaatsgemaakt voor mopanes en reusachtige apenbroodbomen en de oude olifant rook water in de verte. Toch was

zijn instinct beducht voor gevaar zowel voor als achter de kudde. Hij bleef vaak staan, zwaaide dan zijn kop heen en weer en wapperde met zijn oren, die hij als grote klankborden gebruikte, terwijl hij met zijn kleine oogjes de omgeving afzocht. Plotseling bleef hij weer staan. Hij had in het licht van de morgenzon iets metaalachtigs zien glanzen. Hij deed een paar passen terug en zijn vrees sloeg onmiddellijk op de kudde over. De leider bleef kijken, maar langzaam nam zijn angst af, want afgezien van de door de zachte wind bewogen bladeren was er geen beweging te zien, en alleen het gezoem van insecten en het getjilp van vogels was hoorbaar. Toen de olifant echter opnieuw keek, zag hij dat er een hele rij van die metalen voorwerpen zichtbaar was.

Wat de leider alarmeerde waren de metalen plaatjes van de jaren geleden in de grond geslagen paaltjes waarop een laconieke waarschuwing stond, die inmiddels door de zon verbleekt was. Er was een schedel op afgebeeld met twee gekruiste beenderen met de woorden GEVAAR, MIJNENVELD.

Het mijnenveld was jaren geleden door de troepen van de nu niet meer bestaande blanke regering van Rhodesië als een cordon sanitaire langs de Zambezi gelegd om de guerrillastrijders van de ZIPRA en de ZANU te beletten het grondgebied vanaf hun bases aan de overkant van de rivier te betreden. De miljoenen 'eenmansmijnen' en de zwaardere Claymores vormden zo'n groot veld dat het veel te kostbaar was om het ooit op te ruimen; de nieuwe zwarte regering had al genoeg economische moeilijkheden.

Terwijl de oude olifant nog stond te weifelen, werd de lucht opeens van lawaai vervuld alsof er een orkaan op komst was. Ook dit geluid kwam van het zuiden en de oude leider draaide zich om.

Laag over de boomtoppen kwam een vreemde donkere vorm aan, gedragen door een fluitende zilveren schijf. Terwijl het voorwerp veel lawaai maakte, dook het zo laag dat de wind de boomtakken deed kraken en een rode stofwolk boven de droge aarde deed opwaaien.

Opgejaagd door deze nieuwe dreiging draaide de leider zich om en overschreed de lijn met de metalen plaatjes, waarna zijn kudde achter hem aan holde het mijnenveld in.

Hij was al vijftig meter het veld in voor de eerste mijn onder hem ontplofte. De scherven drongen door de dikke leren zool van zijn rechterachterpoot en kapten die half af. Rauwe flarden vlees hingen naar beneden en het witte bot was diep in de wond te zien toen de olifant op drie poten probeerde verder te gaan. De volgende mijn trof hem in de rechtervoorpoot, waardoor zijn voet verbrijzeld werd. Het dier krijsde in doodsnoed en viel op zijn zijkant, terwijl rondom hem de kudde het mijnenveld in rende.

Algauw kwam het geluid van ontploffingen uit het hele mijnenveld, waar soms vier of vijf mijnen tegelijk explodeerden, en het geluid werd door de heuvels weerkaatst.

Steeds bleef de helikopter de kudde opjagen, verder het veld in; het vliegtuigje was net een jachthond en dreef dieren die nog dachten te ontkomen terug naar de mijnen.

Het gedonder van de ontploffingen leek wel een scheepsbombardement, maar door het omhoogspuitende zand werd nog iets van de afschuwelijke verschrikkingen verhuuld. Het kwam tot aan de boomtoppen en transformeerde doodsbange dieren tot gefolterde schimmen die door de lichtflitsen van de exploderende mijnen werden beschenen.

Een oud vrouwtjesdier waarvan alle vier de poten waren afgerukt, drukte steeds weer haar kop tegen de grond in een poging op te staan. Een ander sleepte zich op haar buik voort, terwijl haar achterpoten dienst weigerden, maar nog steeds probeerde ze het kalfje naast zich te beschermen, totdat een Claymore onder haar ontplofte. Haar ribbenkast werd uit elkaar gerukt en tegelijkertijd werd het achterlijf van het kalfje kapotgeslagen. Andere kalveren liepen in paniek rond, op zoek naar hun moeder, totdat een gewerschot hen velde.

Het ging lange tijd door voor het aantal ontploffingen eindelijk afnam. De helikopter landde op veilig terrein. Toen de rotor stilstond, was het enige geluid dat nog hoorbaar was, dat van de verminkte en stervende beesten. Het luik in de romp van de helikopter ging open en er sprong een man op de grond. Het was een zwarte man in een verschoten spijkerjack zonder mouwen en een nauwsluitende spijkerbroek. Tijdens de Rhodessische oorlog was dat het onofficiële uniform van de guerrillastrijders geweest. Aan zijn voeten had hij fraaie, met de hand vervaardigde cowboylaarzen en hij had een zonnebril met goudkleurig montuur op zijn hoofd omhooggeschoven. Dit en de rij ballpoints in zijn borstzakje verraadden dat hij een hoge rang bij de oud-strijders had. Onder zijn arm droeg hij een AK-47-geweer. Hij liep naar de rand van het mijnenveld en bleef daar een volle vijf minuten naar de slachtpartij vóór hem staan kijken. Toen liep hij terug naar de helikopter.

De piloot zat nog op zijn plaats met de koptelefoon over zijn afrokapsel, maar de voorman nam geen notitie van hem. Alle kentekenen van het vliegtuigje waren zorgvuldig overgeplakt, maar één hoekje had even losgelaten. De voorman drukte het snel weer vast. Daarna liep hij naar de schaduw van een mopane die vlakbij stond. Hij zette zijn geweer tegen de stam, legde een zakdoek op de grond en ging met zijn rug tegen de stam zitten. Vervolgens haalde hij een gouden aansteker tevoorschijn en stak een sigaret op. Hij keek om zich heen en glimlachte als hij

eraan dacht hoeveel mensen en munitie het gekost zou hebben om op de gewone manier driehonderd olifanten te doden.

‘De baas heeft nog niets van zijn slimme streken uit de guerrilla verloren – wie anders had zoiets kunnen bedenken?’ Hij schudde bewonderend zijn hoofd. Toen zijn sigaret op was drukte hij de peuk tussen duim en wijsvinger stuk, een gewoonte van vroeger, en sloot zijn ogen.

Het vreselijke koor van kreunen en schreeuwen uit het mijnenveld stoorde hem niet; hij opende pas zijn ogen weer toen hij stemmen hoorde. Hij stond op en keek naar de zon. Het was al over twaalven. Snel ging hij de piloot wekken.

‘Ze komen.’

Hij pakte de luidspreker van de wand van de helikopter en bleef in de deuropening staan totdat de eersten eraan kwamen. Hij bekeek hen geamuseerd en minachtend.

‘Bavianen!’ mompelde hij met de minachting van de ontwikkelde Afrikaan voor de boer, van een lid van de ene stam voor de andere.

Het waren wel driehonderd mannen en vrouwen. De mannen droegen jakken van dierenhuid en versleten westerse afdankertjes. De vrouwen liepen achteraan en velen hadden blote borsten. Toen de voorman hen bekeek veranderde zijn minachting in waardering; misschien had hij later wel even tijd voor een van hen, dacht hij, en bij die gedachte stak hij zijn hand al in zijn broek. Ze gingen in een rij langs het mijnenveld staan en schreeuwden verrukt over wat zij daar zagen.

Hij liet hen even hun gang gaan; dat hadden ze na acht dagen met nauwelijks enige rust wel verdiend, al hadden ze in ploegen gewerkt. Terwijl hij naar hen keek, bedacht hij dat charisma en een sterk karakter een dergelijke primitieve menigte in een effectief geheel konden omtoveren. Slechts één man had deze hele operatie geleid.

Hij hief de luidspreker en begon het werk te verdelen. De slachters moesten met bijl en panga aan de arbeid en een gedeelte van de vrouwen moest roosters opbouwen en manden vlechten van de bast van de mopanes, terwijl een ander deel hout voor de vuren moest sprokkelen.

Geen van de leden van de stam had ooit in een vliegtuig gezeten en de man moest hen er met een schop van zijn cowboylaars in trappen voor het korte vluchtje over het mijnenveld naar het dichtstbijzijnde karkas. Hij boog zich uit het luik voorover en keek op de oude mannetjesolifant neer. Hij schatte de maat van de dikke gebogen ivoren slagstanden en zag dat het grote beest intussen was doodgebloed. Snel gaf hij de piloot een teken om te dalen.

Hij bracht zijn mond bij het oor van de oudste man van de stam. ‘Zorg dat je

niet met je voeten op de grond komt!’ schreeuwde hij. ‘Eerst de slagtanden, dan het vlees.’

De man knikte.

Hij gaf hem een duwtje en de man sprong op de buik van de olifant, die al opgezwollen was van de gassen van het dier. De rest van de mannen volgde zijn voorbeeld.

Nu vloog de helikopter naar het volgende dier dat mooie slagtanden had. Deze leefde nog. Het ging zitten en probeerde met zijn bebloede slurf de helikopter uit de lucht te plukken. De officier gaf hem met zijn AK-47 een enkel schot in de nek; het dier viel neer en lag nu even stil als het kalfje naast haar. Balancerend op de reusachtige grijze koppen, ervoor zorgend de grond niet te raken, hakten de slachters de slagtanden los.

Het was precisiewerk, want één verkeerde slag kon de waarde van het ivoor drastisch verminderen. Ze hadden gezien hoe de voorman met een klap van zijn geweerkolf de kaak van een man had verbrijzeld die alleen maar iets ter verduidelijking gevraagd had. Wat zou hij doen als iemand een slag tand ruïneerde? Ze werkten erg voorzichtig. Als de slagtanden los waren, werden ze door de helikopter omhooggehesen, waarna de mannen bij het volgende kadaver neergelaten werden.

Tegen het vallen van de duisternis waren de meeste olifanten al aan hun verwondingen overleden. Het geschreeuw van de dieren die nog geen genadeschot hadden gekregen en het rumoer van de troepen jakhalzen en hyena's vulden de nacht met afgrijselijke geluiden. De mannen werkten bij het licht van toortsen verder, zodat bij het aanbreken van de dag al het ivoor was ingezameld.

Nu konden de kadavers van het vlees worden ontdaan. De toenemende hitte was hun echter al voor en de stank van rottend vlees vermengd met de gassen uit de verscheurde ingewanden, maakte de gieren en hyena's gek van vraatzucht. De helikopter vloog de grote stukken vlees naar veiliger terrein, waar de vrouwen het in repen sneden en boven de vuren hingen.

De voorman keek rond en schatte de buit. Jammer dat hij de huiden niet kon meenemen, want elke huid was wel duizend dollar waard. Ze zouden te grote pakken vormen en bovendien al vergaan zijn voor hij ze kon verkopen. Hoewel een beetje rotting misschien best zou appelleren aan de Afrikaanse smaak.

Door het drogen verloor het vlees de helft van zijn gewicht, maar de kopermijnen in Zambia hadden altijd behoefte aan eiwitrijk voedsel voor de tienduizenden arbeiders daar. Ze zouden twee dollar per pond betalen, dat was al afgesproken. Dit kwam neer op een miljoen dollar – afgezien van het ivoor. Het ivoor was door de helikopter al naar een afgelegen kamp in de heuvels gevlogen, waar het door

een speciaal uitgezochte ploeg werd schoongemaakt. De witte massa zenuwen werd eruit gehaald en alle bloedsporen werden verwijderd, opdat de gevoelige neus van een inlandse douanier niets zou ruiken.

Er waren vierhonderd slagstanden, variërend van een paar pond tot meer dan tachtig pond, zoals de slagstanden van de leider. In Hongkong werd honderd dollar per pond betaald, hetgeen dus nog eens achthonderdduizend dollar betekende. De winst van één dag werk zou ruim een miljoen dollar zijn, en dat in een land waar het gemiddelde inkomen minder dan zeshonderd dollar per jaar was.

Er waren natuurlijk ook kosten geweest. Een van de slachters had zijn evenwicht verloren en was op een mijn terechtgekomen. ‘Zoon van een krankzinnige baviaan,’ had de geërgerde voorman gezegd. Het had bijna een uur gekost voor de ledematen van de man bij elkaar waren gezocht en begraven konden worden.

Een ander had in zijn ijver zijn voet afgehakt en weer anderen hadden steken van de zwaaiende panga’s opgelopen. En één was er gestorven met een kogel in zijn buik, omdat hij bezwaren had tegen wat de voorman met zijn jongste vrouw achter de struiken uitvoerde, maar welbeschouwd waren de kosten minimaal in verhouding tot de winst. De baas zou verrukt zijn, en terecht.

Op de morgen van de derde dag was het ivoor schoon en stuurde de voorman de mannen naar de roosters. Het kamp was nu verlaten, zodat niemand kon zien wie de belangrijke bezoeker was die het ivoor kwam bekijken.

Hij kwam per helikopter en de voorman ontving hem, stram in de houding. Er kwam een knappe, fiere man uit, met mooie witte tanden tegen het donkere mahonie van zijn gezicht. Zijn kroeshaar was heel kort geknipt. Hij had een duur parelgrijs Italiaans pak aan met een wit overhemd en een donkerblauwe das. Zijn schoenen waren van heel zacht kalfsleer en met de hand gemaakt.

Hij stak de voorman, die als een kind op hem kwam afrennen, de hand toe.

‘Kameraad commissaris!’

‘Nee! Nee!’ verbeterde hij de voorman. ‘Niet meer; nu is het kameraad minister. Ik ben nu geen leider van een stelletje ongewassen junglestrijders meer, maar de minister van een soevereine regering.’ De minister keek naar het ivoor en lachte even. ‘En de meest succesvolle ivoorstroper ter wereld, nietwaar?’

Toen de taxi weer in een gat van Fifth Avenue terechtkwam, net voor het warenhuis Bergdorf Goodman, kromp Craig Mellow ineen. De vering van de taxi was eerder voor een Shermantank geschikt. In een landrover op de Mbabwe-

laagvlakte werd ik minder door elkaar geschud, dacht hij vol heimwee.

Het was allemaal zo ver weg en zo lang geleden dat hij het maar beter van zich af kon zetten en boos realiseerde hij zich dat hij de taxi zelf zou moeten betalen. Er was een tijd geweest dat ze hem een limousine stuurden om hem naar een chic restaurant te brengen, maar als een schrijver in drie jaar geen manuscript meer heeft geproduceerd, verandert de houding van zijn uitgever.

Nou ja, eigen schuld, dacht Craig. Hij wilde een sigaret opsteken, maar nog net op tijd realiseerde hij zich dat hij had besloten met roken te stoppen. Hij keek naar buiten en bedacht dat hij een tijdlang de drukte in New York stimulerend had gevonden, maar nu verlangde hij naar de stilte van de Afrikaanse wildernis. Hij begon zich hier opgesloten te voelen.

De taxi hield stil en de chauffeur mompelde zonder om te kijken: '16th Street.'

Craig betaalde de man, stapte uit en zag het restaurant meteen al liggen, met de vrolijk gekleurde markiezen en de met stro bedekte chiantiflessen voor het raam.

Craig stak over en iemand die hem zo zag lopen zou niets van zijn verminking merken.

Hoewel hij weinig van het restaurant verwachtte, bleek het binnen koel te zijn en rook het er heerlijk.

Ashe Levy kwam uit een nis en wenkte hem. Hij sloeg zijn arm om Craigs schouders en tikte hem vaderlijk op de wang. 'Je ziet er goed uit, ouwe jongen!'

Ashe zag er goed gekleed uit, zoals het een succesvolle uitgever betaamt. Hij keek Craig met zijn fletse ogen aan en zijn blik gleed – als altijd – net even langs hem.

'Leuke tent, Ashe. Hoe heb je die gevonden?'

'Och, weer eens wat anders,' grinnikte Ashe bescheiden en vervolgde meteen: 'Craig, ik wil je aan een heel begaafde dame voorstellen.'

Ze had wat achteraf gezeten, maar stak nu haar hand uit. Die was smal met fijne vingers en de nagels waren kort en ongelakt. De huid van de tengere hand was gebruind en er zat eelt aan de binnenkant: het was een hand die aan hard werken gewend was.

Craig nam het meisje onderzoekend op. Ze had dikke, donkere wenkbrauwen die één lijn vormden boven haar ogen. Haar ogen waren groen met honingkleurige sterretjes rondom de pupil en keken iemand recht en eerlijk aan.

'Sally-Anne Jay,' zei Ashe. 'Dit is Craig Mellow.'

Haar neus was recht maar iets te lang en haar mond was te groot om mooi genoemd te kunnen worden. Ze had haar dikke, donkere haar strak van het brede voorhoofd getrokken; haar gezicht was even lichtbruin verbrand als haar handen en haar wangen waren met kleine sproetjes bedekt.

'Ik heb uw boek gelezen,' zei ze. Aan haar stem, waarin zowel een Engels als een

Amerikaans accent doorklonk, hoorde hij dat ze nog erg jong was. ‘Ik vind dat er terecht veel ophef over is gemaakt.’

‘Is dat als compliment bedoeld of...?’ Hij probeerde het luchtig te doen klinken en hoopte vurig dat ze niet een van die mensen was die hun eigen hoge literaire normen tentoonspreiden door het werk van een populaire schrijver in diens gezicht af te breken.

‘Terechte ophef,’ zei ze en Craig was op een vreemde manier blij, al scheen voor haar het onderwerp daarmee afgedaan. Om haar zijn blijdschap te tonen, gaf hij haar een kneepje in haar hand en hield die iets langer vast dan nodig was; ze trok haar hand terug en legde haar weer in haar schoot.

Ze was dus geen flirt en overstroomde hem ook niet met lof.

Bovendien, zo hield hij zich voor, had hij meer dan genoeg van al die fans die zijn bed bestormden.

‘Laten we eens zien of we Ashe een drankje kunnen aftroggelen,’ zei hij en ging tegenover haar zitten.

Ashe boog zich zoals gewoonlijk met veel poeha over de wijnkaart en bestelde ten slotte een fles frascati van tien dollar. ‘Er komt nog iemand,’ zei hij tegen de ober. ‘We bestellen dan wel.’ Hij wendde zich tot Craig. ‘Ik wilde dat Sally-Anne eens de kans kreeg je haar spullen te laten zien.’

‘Ga je gang,’ nodigde Craig uit, maar hij was onmiddellijk op zijn hoede. Iedereen wilde altijd zijn raad – over ongepubliceerde manuscripten, over levensgeschiedenissen die zo nodig geschreven moesten worden, of over geld dat absoluut juist belegd diende te worden.

Sally-Anne legde een kartonnen map op tafel. Ze maakte de lintjes los en Ashe richtte het spotje boven hun hoofd op de inhoud.

Craig opende de map en werd heel stil. Hij kreeg kippenvel – zijn reactie op alles wat grote indruk op hem maakte, zoals bijvoorbeeld een Gauguin in het Metropolitan Museum of passages uit de gedichten van T.S. Eliot en delen uit de boeken van Hemingway.

Vóór hem lag een foto die heel duidelijk en levensecht was. Een foto van een olifant, een oud mannetjesdier. Hij stond in een houding van schrik met wijd uitstaande oren naar de camera te kijken. De uitgestrektheid en tijdloosheid van een heel continent werd door hem gesymboliseerd; hij was op zijn hoede, maar je voelde dat al zijn kracht hem niet zou helpen. Al zijn aangeboren instincten zouden door veranderingen nutteloos worden – hij zou worden overmand, net als Afrika zelf.

De vruchtbare rode aarde – opgewaaid door de wind, verzengd door de zon, verwoest door de droogte – vormde de achtergrond van de foto. Craig proefde het

stof bijna. De lucht was zwaarbewolkt, maar een enkele zonnestraal viel als een zegen van hogerhand op de olifant neer.

Zij had de hele betekenis en het mysterie van zijn geboorteland in één honderdste seconde gevangen, terwijl hij lange maanden had gezwoegd om dat te bereiken en er naar zijn zin niet eens goed in was geslaagd. Daarom durfde hij ook geen tweede poging te doen. Hij nam een slokje wijn, maar nu leek de afdrank naar kinine te smaken.

‘Waar komt u vandaan?’ vroeg hij het meisje zonder haar aan te kijken.

‘Denver, Colorado,’ antwoordde ze. ‘Maar mijn vader heeft jarenlang in Londen op de ambassade gewerkt. Ik heb in Engeland op school gezeten.’ Dat verklaarde het accent. ‘Toen ik achttien was ben ik naar Afrika gegaan en ben er verliefd op geworden,’ voltooide ze met enkele zinnen haar levensgeschiedenis.

Craig moest zich inspannen om de foto aan te raken en ondersteboven neer te leggen. De volgende foto toonde een jonge vrouw die op een zwarte lavarots bij een bron in de woestijn zat. Ze droeg de traditionele hoofdtooi met de leren konijnenoren van de Ovimba-stam. Haar kind stond naast haar en zoog aan haar borst. De huid van de vrouw was met vet en oker glanzend gemaakt. Haar ogen leken op die van een fresco in het graf van een farao en ze was bijzonder mooi.

Denver, Colorado, jawel! dacht Craig en was verbaasd omdat hij zo verbitterd en boos werd. Hoe durfde dat verdomde buitenlandse kind de ingewikkelde geest van een heel volk zo foutloos in dit portret samen te vatten? Hij had zijn hele leven onder hen doorgebracht en had nog nooit zo duidelijk een Afrikaanse gezien als nu in een Italiaans restaurant in Greenwich Village.

Hij draaide de foto met ingehouden woede om. Op de volgende keek hij regelrecht in de trompetvormige kelk van de prachtige kastanjebruin en gouden bloem van de *Kigelia africana*, Craigs favoriete wilde bloem. In de glanzende diepte van de bloemkelk had zich een klein torretje genesteld, dat als een kostbaar stukje smaragd een groenig kleurenspeel veroorzaakte. Het was een volmaakt arrangement van vorm en kleur en hij ontdekte dat hij haar erom haatte.

Er waren nog vele andere. Van een slungelachtige strijder met een AK-47-geveer over zijn schouder en een ketting van aan elkaar geregen mensenen om zijn hals. Een medicijnman behangen met hoorns, kralen en schedels en alle verdere griezelige bij zijn vak behorende zaken. Zijn patiënt lag voor hem in het stof en werd op ruwe wijze adergelaten – haar bloed droop als donkere slangen langs haar omlaag naar de grond. Het was een getatoeëerde jonge vrouw en haar tanden waren zo puntig bijgevijld als die van een haai, een overblijfsel uit de dagen

van het kannibalisme. Haar ogen waren als die van een lijdend dier en erin leken al het stoïcisme en geduld van Afrika te liggen. Dan was er een heel ander beeld van Afrikaanse kinderen in een primitief schoollokaal. Ze moesten het met z'n drieën met één boekje doen, maar alle handjes waren enthousiast opgestoken en van hun gezichten was de dorst naar kennis af te scheppen. Alle tegenstellingen van hoop en wanhoop, armoede en rijkdom, barbaarsheid en tederheid – alles was aanwezig. Craig wilde Sally-Anne niet aankijken en daarom draaide hij de foto's langzaam om om dat moment zo lang mogelijk uit te stellen.

Opeens bleef zijn blik gevestigd op een bijzonder treffend beeld: een boomgaard van witte beenderen. Deze foto had ze ter wille van het effect in zwart-wit afgedrukt. De beenderen waren door de Afrikaanse zon wit gebleekt; de karkassen leken wel gestrande schepen en de schedels deden aan biervaten denken. Craig dacht even aan het legendarische olifantenkerkhof, de geheime plek waar oude olifanten heen gaan om te sterven en waar oude jagers graag over spraken.

'Stroppers,' zei ze. 'Tweehonderdzesentachtig karkassen.' Craig keek haar ongelovig aan.

'In één keer?' vroeg hij. Ze knikte.

'Ze hebben ze in een van de oude mijnenvelden gedreven.' Onwillekeurig rilde Craig; zijn hand ging onder de tafel naar zijn kunstbeen en hij voelde zich met die grote dikhuiden verwant. Hij dacht aan zijn eigen mijnenveld en voelde weer de explosie onder zijn voet.

'Sorry,' zei ze. 'Ik weet wat er met je been gebeurd is.'

'Ze zorgt beslagen ten ijs te komen,' zei Ashe.

Houd je bek, dacht Craig woedend. Hij wilde niet over dat been praten, dat had ze óók kunnen weten. Maar zijn woede gold nog meer het lot van de olifanten. Als jachtopziener had hij geleerd van die dieren te houden en deze slachtpartij maakte hem misselijk. Vreemd genoeg vergrootte het zijn woede jegens het meisje en hij wilde zich wreken. Maar vóór hij iets kon zeggen kwam Ashes verlate gast opdagen, waardoor hij werd afgeleid.

'Craig, dit is een heel bijzondere kerel,' zei Ashe, die altijd alles als een reclameboodschap bracht. 'Dit is Henry Pickering, vice-president van de Wereldbank – hoor je de dollars niet in zijn hoofd rinkelen? Henry, dit is ons jeugdige genie Craig Mellow, een van de beste schrijvers uit Afrika!'

'Ik heb zijn boek gelezen,' zei Henry. Het was een lange, al vroeg kalende man met een donker pak aan en een glanzend wit overhemd, op en top een bankier, maar zijn ogen tintelden vrolijk. 'Dit keer overdrijf je eens niet, Ashe.'

Hij gaf Sally-Anne een zoen op de wang, ging zitten en nam een slokje van de wijn die Ashe voor hem inschonk.